

ÎNCHEIERE

04 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Ștefan Bumbu, reprezentat de avocatul Victor Furnică,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Ștefan Bumbu împotriva Primarului mun.Hîncești, intervenienți accesorii Elena Mardare și Svetlana Zotea privind anularea actului administrativ și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Ștefan Bumbu împotriva hotărârii din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 23 octombrie 2017 Ștefan Bumbu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primarului mun.Hîncești privind anularea actului administrativ, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la xxxxx a desfăcut căsătoria cu Zotea (Bumbu) Svetlana. Din cauza diferitor litigii în care sunt implicați cu fosta soție Svetlana Zotea, ultima îi interzice categoric comunicarea cu copiii comuni, limitându-i astfel drepturile de tată și efectiv nici nu are posibilitate să-și exercite obligațiile părintești.

Până în prezent dâșii se află în litigiu, care are ca obiect custodia copiilor xxxxxxx, aflat în procedura Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova, după restituirea cauzei la rejudecare prin decizia din 13 februarie 2017 a Curții de Apel Comrat.

A aflat că fosta soție Svetlana Zotea este în Italia, iar copiii comuni, xxxxxxx, se află la bunelul lor în xxxxxx. La 07 august 2017 a mers în xxxxxxx la casa tatălui fostei soții, unde și-a văzut copii, care aveau vânătăi, erupții cutanate pe piele, iar în urma discuțiilor cu copii, xxxxxx a acceptat să locuiască cu el, iar xxxxxxx i-a zis să o lase în pace, având un comportament straniu, fiind vizibil afectată psiho-emoțional.

Pe marginea acestei situații a depus plângeri la IP Hîncești și Direcția pentru protecția copilului, cât și a sesizat Direcția asistență socială și protecție a familiei a r-nului Hîncești.

La 25 august 2017 a recepționat de la IP Hîncești răspunsul nr.B-111/17 din 23 august 2017 prin care a fost informat că datele expuse în plângere s-au adevărit parțial, iar în privința copiilor a fost instituită tutela prin hotărârea Consiliului mun.Hîncești nr.83 din 16 mai 2017, tutore fiind numită Elena Mardare, domiciliată în s.xxxxxxx.

La 28 august 2017 a depus cerere prealabilă la Oficiul Teritorial al Cancelariei de Stat, solicitând verificarea legalității și revocarea hotărârii Consiliului municipal Hîncești nr.83 din 16 mai 2017, iar la 07 septembrie 2017 a primit răspuns că actul administrativ contestat de fapt a fost emis de către Primarul mun.Hîncești.

La 14 septembrie 2017 a depus cerere prealabilă în adresa Primarului mun.Hîncești și Oficiului Teritorial Hîncești a Cancelariei de Stat prin care a solicitat anularea hotărârii Primarului mun.Hîncești nr.83 din 16 mai 2017, iar prin răspunsul nr.02/1-24/672 din 27 septembrie 2017, recepționat la 03 octombrie 2017 a fost informat despre respingerea cererii prelabile.

Deși actul administrativ contestat nu i-a fost comunicat, consideră că acesta este afectat de vicii și este ilegal în fond, fiind emis fără a se ține cont de cadrul normativ relevant.

Consideră eronată și ilegală dispoziția Primarului mun.Hîncești nr.83 din 16 mai 2017, modificată prin dispoziția Primarului mun.Hîncești nr.145 din 27 iulie 2017, în condițiile în care conform art. 142 alin. (1) Codul familiei, tutela și curatela se instituie asupra copiilor rămași fără ocrotire părintească în scopul educației și instruirii acestora, precum și al apărării drepturilor și intereselor lor legitime. Totodată art. 14 alin. (1) lit. a)–h) și art. 15 alin. (1) lit. a)–f) din Legea privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, prevede expres care sunt condițiile ca copilului să-i fie atribuit statutul de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau statutul de copil rămas fără ocrotire părintească. La caz, niciunul din criteriile stabilite de lege nu este întrunit pentru a fi instituită tutela în privința copiilor minori xxxxxxx, iar dânsul în calitate de tată nu și-a dat nici într-un fel acordul ca autoritatea locală să intervină în mod arbitrar în dreptul lui de părinte, prin instituirea tutelei.

Mai mult, unul din criteriile pentru instituirea tutelei sau curatelei este consimțământul părinților copilului la instituirea tutelei. Acest act se cere a fi autentificat la notar și se prezintă în cazul când părinții lipsesc temporar din viața copilului.

Prin urmare, abuzurile admise de autoritatea publică locală prin instituirea arbitrară a tutelei și excluderea sa de la luarea deciziilor în privința copiilor săi, omiterea pârâtului de a-l chema la ședința la care s-a dispus instituirea tutelei pentru a formula concluzii proprii și obiecții, omiterea de a-i fi comunicate actele administrative adoptate, a cauzat pentru el frustrare, neliniște și în vederea restabilirii dreptului încălcat pretinde prejudiciu moral în mărime de 10 000 de lei.

Solicită reclamantul constatarea ilegalității, din momentul emiterii, a dispoziției Primarului mun.Hîncești nr.83 din 16 mai 2017, modificată prin dispoziția Primarului mun.Hîncești nr.145 din 27 iulie 2017 cu anularea acestora ca fiind ilegale și emise contrar prevederilor legii, încasarea sumei de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și toate cheltuielile de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei partea reclamantă a declarat că deoarece Primarul mun.Hîncești prin dispoziția din 11 octombrie 2017 și-a abrogat propria decizie din 16 mai 2017, reclamantul Ștefan Bumbu nu susține în continuare pretenția sa cu

privire la abrogarea dispoziției Primarului mun.Hîncești nr.83 din 16 mai 2017, însă a solicitat să fie examinată solicitarea privind constatarea ilegalității din momentul emiterii, a dispoziției Primarului mun.Hîncești nr.83 din 16 mai 2017, modificată prin dispoziția Primarului mun.Hîncești nr.145 din 27 iulie 2017 (f.d. 111, vol.I).

Prin hotărârea din 30 noiembrie 2017 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, s-a respins cererea de chemare în judecată, în ordinea contenciosului administrativ, depusă de Bumbu Ștefan ca fiind nefondată (f.d.114, 117-125, vol.I).

Pentru a decide instanța de fond a concluzionat referitor la necesitatea respingerii pretenției cu privire la constatarea ca ilegală, din momentul emiterii, a dispoziției Primarului mun.Hîncești nr.83 din 16 mai 2017, modificată prin dispoziția Primarului mun.Hîncești nr.145 din 27 iulie 2017 așa cum prevederile art. 25 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000 prevăd exhaustiv împuternicirile instanței de contencios administrativ, iar așa împuterniciri ca constatarea ca ilegală a actului emis nu este prevăzută.

Referitor la pretenția cu privire la încasarea de la primarul mun.Hîncești în beneficiul reclamantului a sumei de 10 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, instanța a indicat că potrivit art. 25 alin. (3), (4) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000, în cazul admiterii acțiunii instanța se pronunță la cerere și asupra reparării prejudiciului material și moral cauzat prin actul administrativ ilegal. Astfel instanța a respins solicitarea privind repararea prejudiciului moral, așa cum acțiunea a fost respinsă și deoarece partea reclamantă a omis să indice motivele și circumstanțele pentru care se solicită încasarea prejudiciului moral, or obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral o exercită partea vătămată. Mai mult, abrogarea propriei decizii de către organul emitent, constituie în sine o satisfacție echitabilă.

Prin decizia din 04 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Bumbu Ștefan, s-a casat hotărârea din 30 noiembrie 2017 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, cu remiterea cauzei civile la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată (f.d. 153, 154-162, vol.I).

Pentru a decide astfel instanța de apel a constatat că prima instanță nu a stabilit în mod corect componența participanților la proces și nu a dispus implicarea în proces a Elenei Mardari, persoana în grija căruia au rămas copiii minori și a Svetlanei Zotea, mama copiilor minori or, în asemenea situație pot fi aduse atingere drepturilor și intereselor legitime ale acestor participanți ce urmau a fi atrași în proces.

Prin încheierea protocolară din 19 septembrie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, s-a dispus atragerea în calitate de intervenienți accesorii a Svetlanei Zotea și Elena Mardare (f.d. 181, verso, vol.I).

Prin hotărârea din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bumbu Ștefan împotriva Primarului mun.Hîncești, intervenienții accesorii Elena Mardari și Svetlana Zotea privind constatarea ilegalității actului administrativ, anularea actului administrativ și repararea prejudiciului moral (f.d. 185, 187-192, vol.I).

Prin decizia din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Ștefan Bumbu împotriva hotărârii din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central (f.d. 4, 5-11, vol.II)

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că dispoziția Primarului mun. Hîncești nr. 83 din 16 mai 2017 cu privire la instituirea tutelei a fost emisă

potrivit rigorilor legale, fiind emisă de un organ împuternicit și potrivit procedurii stabilite. Astfel, la emiterea dispoziției a stat cererea Elenei Mardare, cu anexarea actelor necesare conform legii, inclusiv acordul părintelui Zotea Svetlana cu care au rămas să locuiască copiii minori conform hotărârii din 09 ianuarie 2017 a Judecătoriei Cimișlia, precum și încheierea judecătorească prin care a fost instituită ordonanța de protecție a victimelor violenței în familie și cazierul contravențional care demonstrează comportamentul violent al reclamantului. Or, art. 143 alin. (4) lit. f) din Codul familiei prevede expres că nu poate fi numită tutore (curator) persoana cu rele purtări.

Colegiul a constatat că la 11 octombrie 2017, ținându-se cont de recomandarea Comisiei pentru protecția drepturilor copilului aflat în dificultate și anume că, mama copiilor s-a întors de peste hotarele țării, precum și decizia din 25 aprilie 2017 a Curții de Apel Comrat, prin care a fost casată hotărârea din 09 ianuarie 2017 a Judecătoriei Cimișlia, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bumbu (Zotea) Svetlana împotriva lui Bumbu Ștefan cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori și determinarea domiciliului copiilor minori, cauza fiind restituită spre rejudecare în prima instanță, prin dispoziția Primarului mun. Hîncești nr. 199/1 din 11 octombrie 2017 a fost abrogată dispoziția nr. 83 din 16 mai 2017 „Cu privire la instituirea tutelei/curatelei”. Totodată, prin scrisoarea nr. 02/1-24/697 din 11 octombrie 2017 Primăria mun. Hîncești l-a informat pe Bumbu Ștefan despre faptul că dispoziția nr. 83 din 16 mai 2017 „Cu privire la instituirea tutelei/curatelei” a fost abrogată.

Prin urmare, instanța de apel a determinat că dispoziția care constituie obiectul prezentului litigiu este nulă de drept, odată ce a fost abrogată de însăși organul emitent, iar ca consecință, nu are nici o putere legală și nu produce nici un efect juridic.

Deoarece a fost respinsă acțiunea înaintată de către Bumbu Ștefan în partea ce ține de constatarea ilegalității actului administrativ și anularea acestuia, justificat a fost respinsă și cerința de reparare a prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 17 decembrie 2019 Ștefan Bumbu, reprezentat de avocatul Victor Furnică, a declarat recurs, solicitând casarea deciziei din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central, cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie admisă integral acțiunea înaintată de Ștefan Bumbu (f.d. 18-21, vol.II).

În motivarea recursului a indicat că decizia contestată este vădit ilegală, iar motivele expuse de instanțele ierarhic inferioare privind respingerea pretențiilor recurentului sunt arbitrare or, instanțele nu s-au expus asupra ilegalității din momentul emiterii actului administrativ și nu a dispus încasarea prejudiciului moral. Astfel din momentul emiterii la 16 mai 2017 și până la abrogare, actul administrativ emis a produs pentru recurent și pentru copiii acestuia efecte juridice, autoritatea publică locală a admis imixtiunea în dreptul reclamantului la viața privată și de familie, consfințit atât în legea națională, cât și în art. 8 din CEDO, iar emitentul actului administrativ nu l-a abrogat pe motiv de ilegalitate, dar de oportunitate.

A menționat că ilegalitatea dispoziției Primarului mun. Hîncești nr.83 din 16 mai 2017, modificată prin dispoziția Primarului mun. Hîncești nr.145 din 27 iulie 2017 a fost emisă cu încălcarea prevederilor art. 142 alin. (1) Codul familiei. Totodată nici un criteriu stabilit la art. 14 alin. (1) lit.a)–h) și art. 15 alin. (1) lit.a)–f) din Legea

nr.140 din 14.06.2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, nu a fost întrunit pentru a fi instituită tutela în privința copiilor xxxxxxx, iar recurentul în calitate de tată, nu și-a dat acordul ca autoritatea publică locală să intervină în mod arbitrar în dreptul lui de părinte, prin instituirea tutelei.

A invocat că prin acțiunile autorității publice, recurentului i-a fost cauzat prejudiciu moral, estimat la 10 000 de lei și care urma a fi încasat din contul pârâtului/intimat.

Examinând admisibilitatea recursului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prezentul litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, însă rezultând din aceeași normă legală, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va examina admisibilitatea cererii de recurs prin prisma prevederilor Codului de procedură civilă, având în vedere că prezenta procedură de contencios administrativ a fost inițiată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 16 octombrie 2019, fiind recepționată de către Ștefan Bumbu la 21 noiembrie 2019, iar de către avocatul recurentului Victor Furnică la 20 noiembrie 2019, fapt confirmat prin avizele de recepție a scrisorii recomandate (f.d. 14-15, vol.II). Astfel, recursul depus la 17 decembrie 2019, este în termen.

Examinând temeiurile recursului depus de Ștefan Bumbu, reprezentat de avocatul Victor Furnică, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ din cadrul Colegiului civil,

comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Ștefan Bumbu, reprezentat de avocatul Victor Furnică, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul depus se referă la dezacordul lui Ștefan Bumbu, reprezentat de avocatul Victor Furnică, cu soluția pronunțată de instanțele de judecată ierarhic inferioare, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură

civilă, însă din recursul depus nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Ștefan Bumbu, reprezentat de avocatul Victor Furnică.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ, art. 270, 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Ștefan Bumbu, reprezentat de avocatul Victor Furnică, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh